

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut

1(11)

2022-10-11

511-7129-2020

Bildande av naturreservatet Nyborg i Uppsala kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som markerats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara Nyborg.

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer.

Områdets kalkbarrskog och blockiga, asprika granskog med dess ekosystem och biologiska mångfald, särskilt den kalkgynnade svampfloran, ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av tätortsnära områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter. Skogsmarken utvecklas om möjligt genom återinfört bete kompletterat med punktinsatser som fläckvis markstörning, för att bevara kalk- och störningsgynnade arter. Vid uteblivet bete kan skogen huvudsakligen lämnas för fri utveckling. Områden med tallplanteringar ges en mer varierad struktur genom naturvårdsinriktade utglesningar, luckhugningar eller röjningar och tillåts att utvecklas mot barrblandskog. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet utgörs av kalkbarrskog med rik marksvampflora och blockig, asprik granskog. Gamla granar, gamla aspar, grova träd, olikåldrighet, rörligt markvatten, död ved, block, fläckar av blottad mineraljord och betad skog är prioriterade strukturer. Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturerna, till exempel sällsynta och kalkgynnade marksvampar.

Vidare är områdets tätortsnära läge och dess många och lättframkomliga stigar, med god förbindelse till intilliggande naturreservat, av högt friluftsvärde.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. utföra skogsbruksåtgärder, såsom att avverka, röja, så, plantera, markbereda, bryta stubbar eller upparbeta vindfällan, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar med undantag för att
 - fälla träd eller kapa grenar som utgör fara för människor, byggnad eller anordning efter överenskommelse med förvaltaren av reservatet,
2. uppföra byggnad, torn, mast, vindkraftverk eller anlägga väg, uppställningsplats för fordon, stig, spång, stängsel, eller annan anläggning eller anordning med undantag för att
 - uppföra stängsel vid beteshävd,
3. anlägga mark- eller luftledning,
4. förändra reservatsområdets topografi, hydrologi, yt- eller dräneringsförhållanden, såsom att gräva, spränga, schakta, fylla ut, borra, dämna, underhållsrensa dike, dika eller på annat sätt föra bort vatten med undantag för att
 - underhålla diken för vilka länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A11,
 - utföra befintlig tillståndsgiven vattenverksamhet inklusive markavvattning,
5. anordna upplag eller deponera,
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. tillföra kalk eller växtnäringssämnen,
8. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande med undantag för
 - skyltning av ledningar,
9. sätta upp saltsten, anlägga åtel eller utfodra vilt,
10. så eller inplantera växt-, svamp eller djurart,

2022-10-11

511-7129-2020

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

11. underhålla befintliga diken om det behövs för att undvika försumpning eller skada på mark utanför reservatet. För diken som omfattas av befintlig tillståndsgiven vattenverksamhet inklusive markavvattning behövs inget tillstånd.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar uppförs och att följande åtgärder genomförs:

1. utmärkning av naturreservatets gränser,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor och informationsskyltar,
3. anläggande och underhåll av stigar, leder, spänger, sittbänkar, rastbord, eldstäder och vedförråd,
4. naturvårdsinriktad röjning, luckhuggning, frihuggning, trädfällning och markstörning,
5. betesdrift/skogsbete med nödvändiga åtgärder såsom uppsättning och tillsyn av stängsel samt framförande av motorfordon i terräng i samband med åtgärder,
6. åtgärder i syfte att begränsa eller förhindra angrepp av åttatandad granbarkborre som kan hota prioriterade bevarandevärden genom utplacering av fällor eller fångstvirke, rotkapning av vindfällda granar, fällning av angripna granar och/eller barkning. Om angreppen direkt hotar området prioriterade bevarandevärden kan ett begränsat antal friska granar intill ett angrepp fällas i syfte att fungera som fångstvirke,
7. bortförande av fällda eller vindfällda träd eller buskar som förhindrar eller försvårar bete, samt bortförande av fällt eller infört fångstvirke,
8. åtgärder i anslutning till anordningar och anläggningar för friluftslivet i syfte att skydda anordningarna eller anläggningarna eller värna människors säkerhet,
9. tillfälliga upplag i samband med reservatets skötsel,
10. utfodring av fågel eller däggdjur som stödåtgärder för hotad eller missgynnad art,
11. mekanisk bekämpning av invasiva eller främmande arter,
12. undersökning och dokumentation av mark, vegetation, djurliv och andra naturförhållanden samt insamling av nödvändigt bestämningsmaterial.

2022-10-11

511-7129-2020

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. insamla svampar annat än matsvamp och enstaka exemplar för artbestämning,
2. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka individer för artbestämning,
3. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,
4. framföra motordrivet fordon i terräng,
5. sätta upp tavla, skylt, affisch, markering eller permanent snitsla spår,
6. utan länsstyrelsens tillstånd använda området för lägerverksamhet, större organiserade tränings-, tävlings- eller övningsändamål, eller motsvarande.

Undantag från föreskrifterna

I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet. Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för:

- a. förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att genomföra/vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- b. jakträttsinnehavaren att bedriva jakt inom ramen för jaktlagstiftningen, medföra okopplad hund samt transportera fälld älg, hjort eller vildsvin med lättare terränggående fordon (≤ 450 kg) på fastmark eller väl tjälad mark,
- c. åtgärder och nödvändiga transporter vid tillsyn, underhåll, reparation och drift av ledningsanläggningar och ledningsgator tillhörande ledningsanläggningar markerade på karta, bilaga 2,
- d. servitutsinnehavare att utöva sin särskilda rätt att anlägga och underhålla vattentäkt (brunn) med tillhörande anordningar inom område markerat på karta, bilaga 2,
- e. personal inom polisen, sjukvården eller räddningstjänsten att vid insatser använda motordrivet fordon, medföra okopplad hund och vid behov vidta andra åtgärder. Anmälan ska om möjligt göras till länsstyrelsen i förväg, annars snarast efter genomförandet.
- f. genomförande av undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock länsstyrelsens tillstånd.
- g. underhålla vägar och väg diken,
- h. anlägga och underhålla viltstängsel.

2022-10-11

511-7129-2020

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Nyborg
NVR-id	2054122
Kommun	Uppsala
Socken	Läby
Lägesbeskrivning	Nyborg ligger 1 km sydväst om Uppsala och strax väster om Nåsten
Naturgeografisk region	24 Svealands sprickdalslandskap
Huvudsaklig objektkategori	Sö, Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Berörda fastigheter	Läby-Österby 19:1>2
Servitut mm.	Vattentäkt/vattenledning (0380-2009/69.1), ledningsrätter (03-81:546.1, 03-87:119.1)
Ägarkategori(er)	Enskild
Förvaltare	Länsstyrelsen Uppsala län
Areal	Totalareal: 15,0 hektar, varav 14,9 hektar produktiv skog

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet ligger 1 kilometer sydväst om Uppsala stad och strax väster om det kommunala naturreservatet Hågadalen-Nåsten. Området består av en svagt sluttande kalkbarrskog på till största del kalkhaltig, sandig moränmark med delvis blockrika partier och rörligt markvatten. Skogen är näringsrik med en medelhög bonitet och hyser mycket höga naturvärden genom en riklig förekomst av flertalet ovanliga och hotade marksvampar (mykorrhizasvampar), särskilt sett till områdets ringa storlek. Hit hör bland annat violgubbe, barrviolspindling, grangråticka, storfjällig musseron, lilafotad fingersvamp, fläckfingersvamp, koppartaggsvamp och bombmurkla. Därtill finns även fynd av ullticka och granticka som indikerar en kontinuitet av död granved. Arter knutna till gammal asp och död lövved såsom koralltaggsvamp, lundbläcksvamp, kandelabersvamp och stor aspticka får också utrymme i skogen.

Skogen domineras av gran men har bitvis värdefulla inslag av asp, och där berget går i dagen också av tall. Enstaka ädellövträd som lind, alm och ek påträffas utspridda över området. Två sumppartier finns i området med framförallt klibbal och björk. Även ett fuktstråk med blåsstarr, diverse ormbunkar och lågorter löper genom området. Ett bestånd i västra kanten utgörs av tallar som planterades på 1980-talet. Ställvis är reservatsområdet påtagligt flackt med sparsam förekomst av död ved. En beteshistorik är sannolik. Områdets norra sida består av en sluttning som gränsar ut mot det omgivande jordbrukslandskapet. Den östra områdeshalvan har mindre partier av hällmarkstyp med bland annat lingonris och fönsterlav. Det sydvästra hörnet består av blockig kalkgranskog med ett betydande inslag av asp och en del större block. Fältskiktet är generellt av frisk blåbärstyp med hus-, vägg- och kransmossa, vispstarr

2022-10-11

511-7129-2020

och i vissa partier även blåsippa. Ett bestånd av orkidén knärot ryms här också. Sedan ärendet om reservatsbildning påbörjades har en del av skogen angripits av granbarkborre.

Området nås bäst med cykel eller till fots. Ett flertal mindre stigar genomkorsar skogen och knyter ihop den med den grusade gång- och cykelvägen på den gamla banvallen öster om reservatet. Denna grusväg övergår till Fjärilsstigen i det kommunala naturreservatet Hågadalen-Nåsten intill och leder därefter hela vägen in till centrala Uppsala. Med bil nås området från Enköpingsvägen (väg 55). Det finns i nuläget ingen anvisad bilparkering förutom en parkeringsficka på Enköpingsvägens östra sida. Trafikverket planerar att bygga om väg 55 de kommande åren och parkeringsmöjligheterna kan då komma att förändras.

En mer detaljerad beskrivning av naturreservatet finns i skötselplanen, bilaga 4.

Länsstyrelsens bedömningar

Kalkbarrskogar är en prioriterad skogstyp för formellt skydd såväl regionalt som nationellt (*Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län, 2006*). Uppsala län är ett av få län i landet som innehar de rätta historiska och biogeografiska förutsättningarna för denna skogstyp och har därmed ett särskilt ansvar för skogstypens framtida bevarande. Då kalkbarrskogar ofta sammanfaller med näringsrika granskogar har Sverige även ett internationellt åtagande för deras skydd genom EU:s Art- och habitatdirektiv (*Nationell strategi för formellt skydd av skog, reviderad 2017*). Området innefattar, förutom kalkbarrskog, i viss mån även länets ansvarsnaturtyp asprik skog.

Vid länsstyrelsens kartläggning av kalkbarrskogar i Uppsala län gavs Nyborgs reservatsområde högsta prioritetsklass. Skogsstyrelsen beskrev 2006 en nyckelbiotop på sammanlagt 4,4 hektar i området där bland annat den rika marksvampfloran lyftes fram. Området utgör ett ur naturvårdssynpunkt mycket värdefullt område med inslag av nationellt ovanliga naturtyper vilka hyser en stor mångfald av arter, särskilt kalkgynnade marksvampar.

Området, tillsammans med det närbelägna naturreservatet Hågadalen-Nåsten, utgör tillsammans ett nära nog sammanhängande naturstråk som även är värdefullt för friluftslivet.

De största hoten mot områdets bevarandevärden är rationellt skogsbruk, ökad markavvattnings och igenväxning av störningsskyddade miljöer. I viss mån kan de höga värdena som är knutna till långvarig kontinuitet av gran även hotas av storskaliga angrepp av granbarkborre. Ett återinförande av ett måttligt betestryck skulle gynna fortlevnaden av flertalet av reservatets prioriterade bevarandevärden vilka klarar sig sämre om omgivande vegetation blir för tät. För att områdets värden ska bestå och för

2022-10-11

511-7129-2020

att nödvändiga skötselinsatser ska kunna genomföras bedömer länsstyrelsen därför att området bör skyddas som naturreservat.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av naturreservatet Nyborg följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av biologisk mångfald.

Hushållning med mark- och vattenområden

Naturreservatet berör inga riksintressen med undantag för Försvarsmaktens Stoppområde för höga objekt och Väderradar. Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna.

Översiktsplan

Området är i den gällande översiktsplanen för Uppsala kommun (2016) utpekat som en del av Uppsala stads omland med inriktningar för att bl.a. värna landsbygdsnäring och landskapsvärden. En del av reservatsområdet närmast väg 55 ingår i ett område som är reserverat för transportinfrastruktur. Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Miljökvalitetsmål

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med de av riksdag och regering beslutade miljökvalitetsmålen. Beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålet Levande skogar genom att 14,9 hektar skyddsvärd produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion och ges ett långsiktigt skydd. Reservatsbeslutet bidrar också till att uppnå miljömålet Ett rikt växt- och djurliv.

Friluftsmål

Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla flera av de av regeringen beslutade friluftsmålen, främst målen om tillgång till natur för friluftsliv och skyddade områden som resurs för friluftslivet.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att inskränkningarna i enskilda rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

2022-10-11

511-7129-2020

Redogörelse för ärendet

Dokumentation

Nyborgs naturvärden uppmärksammades år 2006 i samband med länsstyrelsens kartläggning av kalkbarrskogar i Uppland (*Kalkbarrskogar i Uppsala län – 13 års erfarenheter, 2017*).

Skogsstyrelsens nationella nyckelbiotopsinventering registrerade samma år en nyckelbiotop i området. Vid länsstyrelsens kartläggning av kalkbarrskogar återinventerades området och gavs därefter högsta prioriteringsklass för formellt skydd.

Hösten 2020 avverkningsanmäldes delar av det inventerade området och kontakt med markägare inleddes. Länsstyrelsen påbörjade samma år arbetet med att skydda området som naturreservat.

I samband med ärendet har samråd med Trafikverket hållits då intilliggande väg 55 planeras att byggas om. En faunabro kommer att anläggas i skogskanten strax utanför reservatet. Undantag för att bl.a. underhålla viltstängslet intill väg 55 har lagts till i reservatsföreskrifterna, efter Trafikverkets önskemål.

Avtal om ersättning

Avtal om intrångsersättning för aktuella delar av fastigheten har under 2021 tecknats med ägarna till Läby-Österby 19:1. Uppdragen att värdera objekten och sköta förhandlingarna med markägare har utförts av auktoriserade konsultfirmor.

Inmätning av reservatsgräns

Reservatsområdet kommer att mätas in av Skogsstyrelsen på uppdrag av Länsstyrelsen.

Samråd

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Uppsala kommun.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under april 2022 förelagts att inom en tid av 6 veckor yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer.

Synpunkter på förslaget till beslut och Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Sveriges Geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig.

Trafikverket har inget att erinra mot förslaget och meddelar att myndighetens intressen och behov är respekterade samt beaktade.

Försvarsmakten har inget att erinra mot förslaget.

2022-10-11

511-7129-2020

Skogsstyrelsen skriver att myndigheten ser positivt på att naturvärden och rekreativvärden i det aktuella området skyddas långsiktigt och tillstyrker förslaget till naturreservat.

Uppsala kommun meddelar att ställningstagandena i kommunens översiktsplan är sådana att det inte finns hinder för reservatsbildning i angivet område.

Vattenfall Eldistribution AB informerar om att det finns elnätanläggningar inom område för aktuellt naturreservat och bifogar ungefärliga positioner för dessa. Bolaget noterar att dessa anläggningar inte finns utritade i kartbilaga 2 till förslaget till beslut om naturreservat. Med största sannolikhet går markkablarna i vägen utanför naturreservatet men nätstationen ligger inom aktuellt område. Vattenfall Eldistribution AB önskar att nämnda elnätanläggningar blir inkluderade i undantag c.

Länsstyrelsen har justerat förslaget efter Vattenfall Eldistribution ABs synpunkter. Med hänsyn till att det är fråga om en befintligt ledningsrätt som fastigheten Läby-Österby 19:1 belastas av bedömer länsstyrelsen att kommunikering av denna justering är uppenbart obehövlig (se 25 § förvaltningslagen [2017:900]).

Kungörelse

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningen Upsala Nya Tidning.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Länsstyrelsen i Uppsala län är förvaltare av naturreservatet.

I 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) anges bland annat att länsstyrelsen ansvarar för tillsynen ifråga om naturreservat. Ansvar kan enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken utdömas för brott mot områdesskydd och förseelse mot områdesskydd. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

I 4 § skogsvårdslagen (1979:429) anges bland annat att bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte ska tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas orörda.

2022-10-11

511-7129-2020

Generella bestämmelser utöver reservatsföreskrifterna

I 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor anges bland följande. När en räddningsinsats är avslutad ska räddningsledaren, om det är möjligt, underrätta ägaren eller nyttjanderättshavaren till den egendom som räddningsinsatsen har avsett om behovet av bl.a. bevakning. Behövs bevakning med hänsyn till risken för nya olyckor, men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

11 kap. miljöbalken handlar om vattenverksamhet och vattenanläggningar. För vattenverksamhet kan det krävas tillstånd eller anmälan. Grävning, muddring, sprängning, anläggande av bryggor, bortledning av ytvatten, markavvattning, dämning eller andra åtgärder inom vattenområdet kan vara vattenverksamhet. Bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar finns också i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259).

Vissa växt- och djurarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Hur man överklagar beslutet

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 5.

De som medverkat i beslutet

Beslut har fattats av landshövding Göran Enander med naturvårdshandläggare Johan Lilja som föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsråd Cecilia Magnusson, avdelningschef Lennart Nordvarg, enhetschef Artur Larsson, länsjurist Emilia Sjödahl, enhetschef Asmah Ismael och antikvarie Lennart Swanström medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

1. Beslutslista
2. Föreskriftslista
3. Översiktslista
4. Skötselplan med bilagor
5. Du kan överklaga beslutet

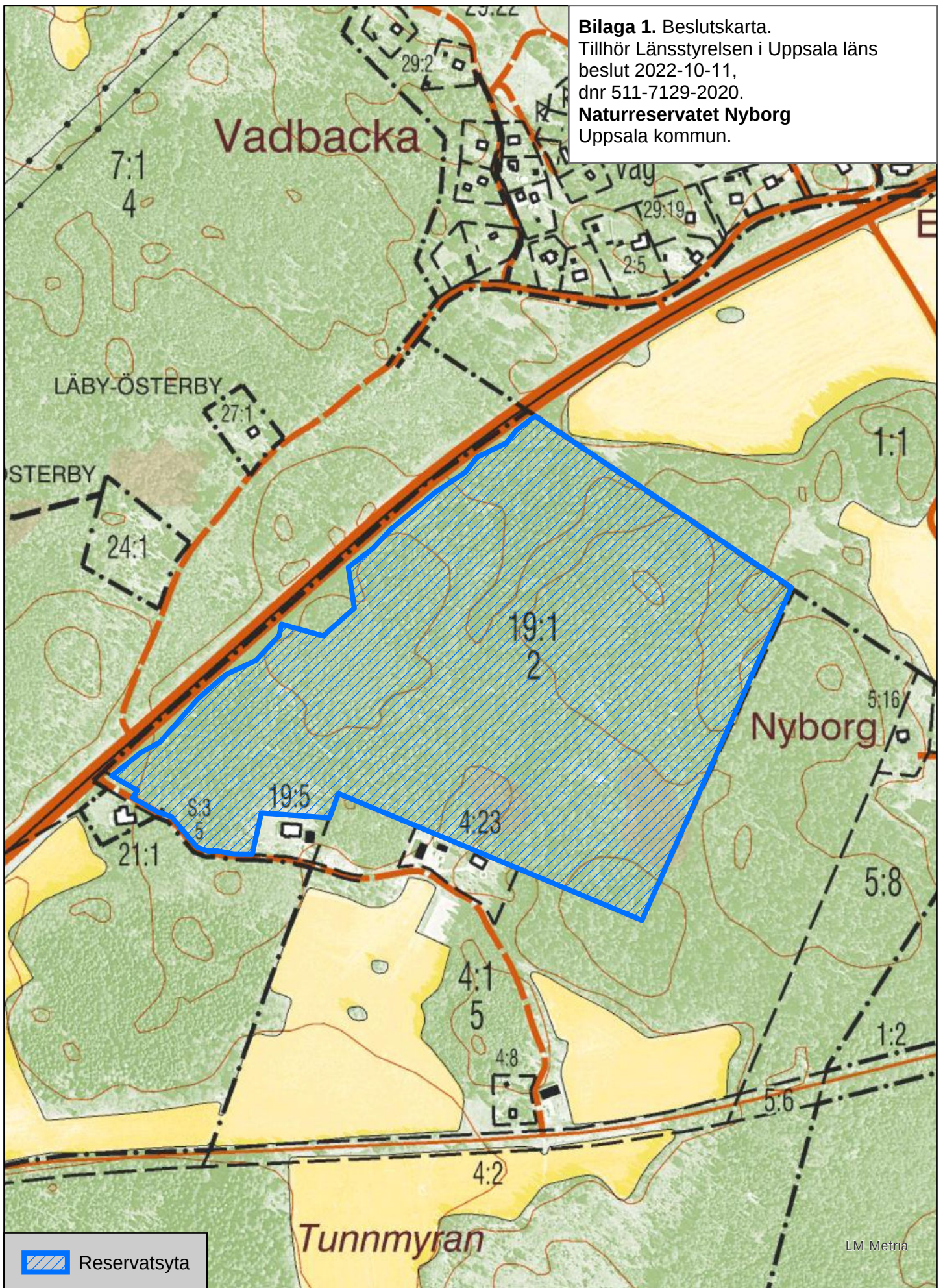
Sändlista

I den här versionen har sändlistan tagits bort.

Så här hanterar länsstyrelsen dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

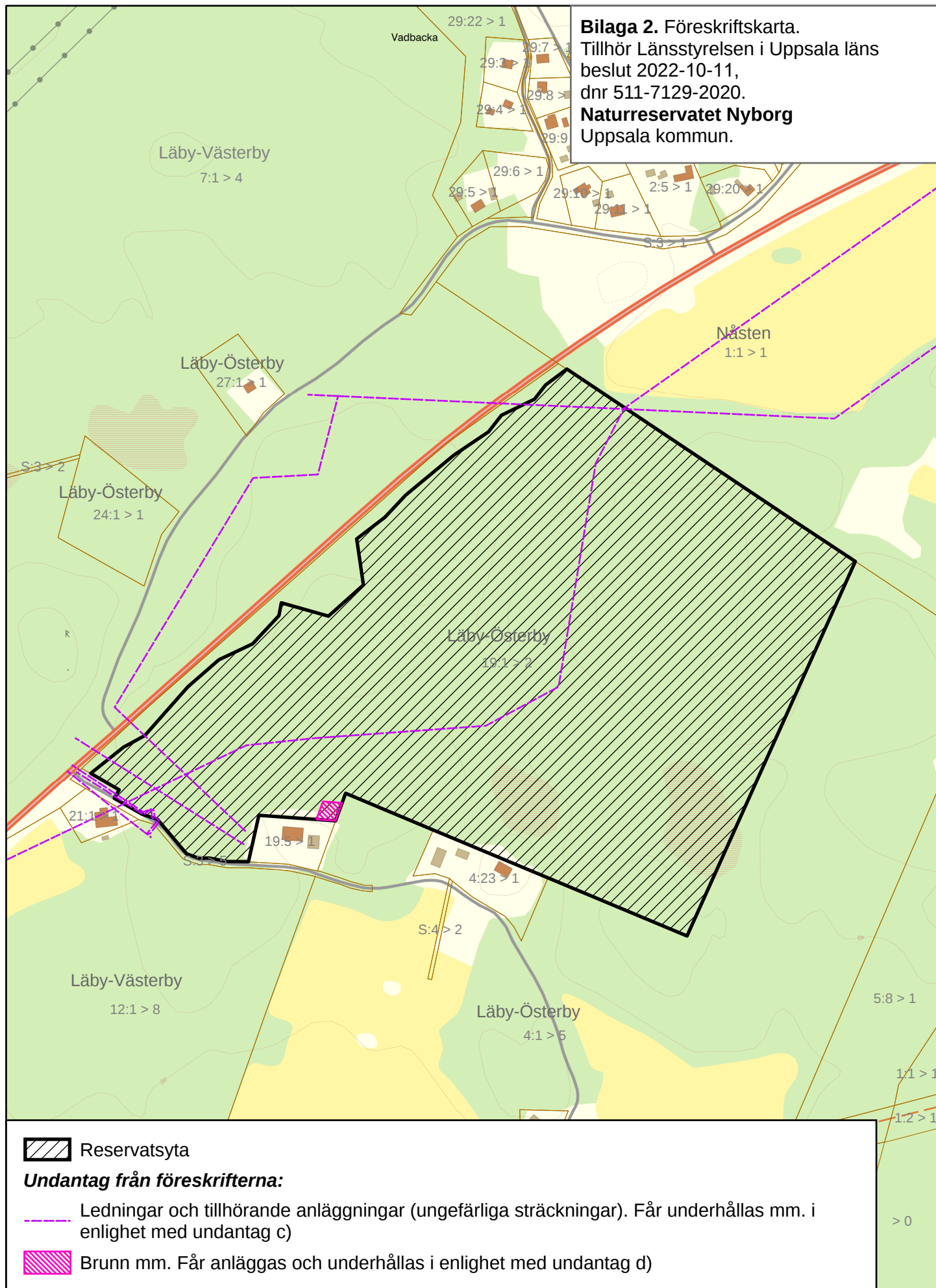
Bilaga 1. Beslutskarta.
Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala läns
beslut 2022-10-11,
dnr 511-7129-2020.
Naturreseptatet Nyborg
Uppsala kommun.

Bilaga 2. Föreskriftskarta.

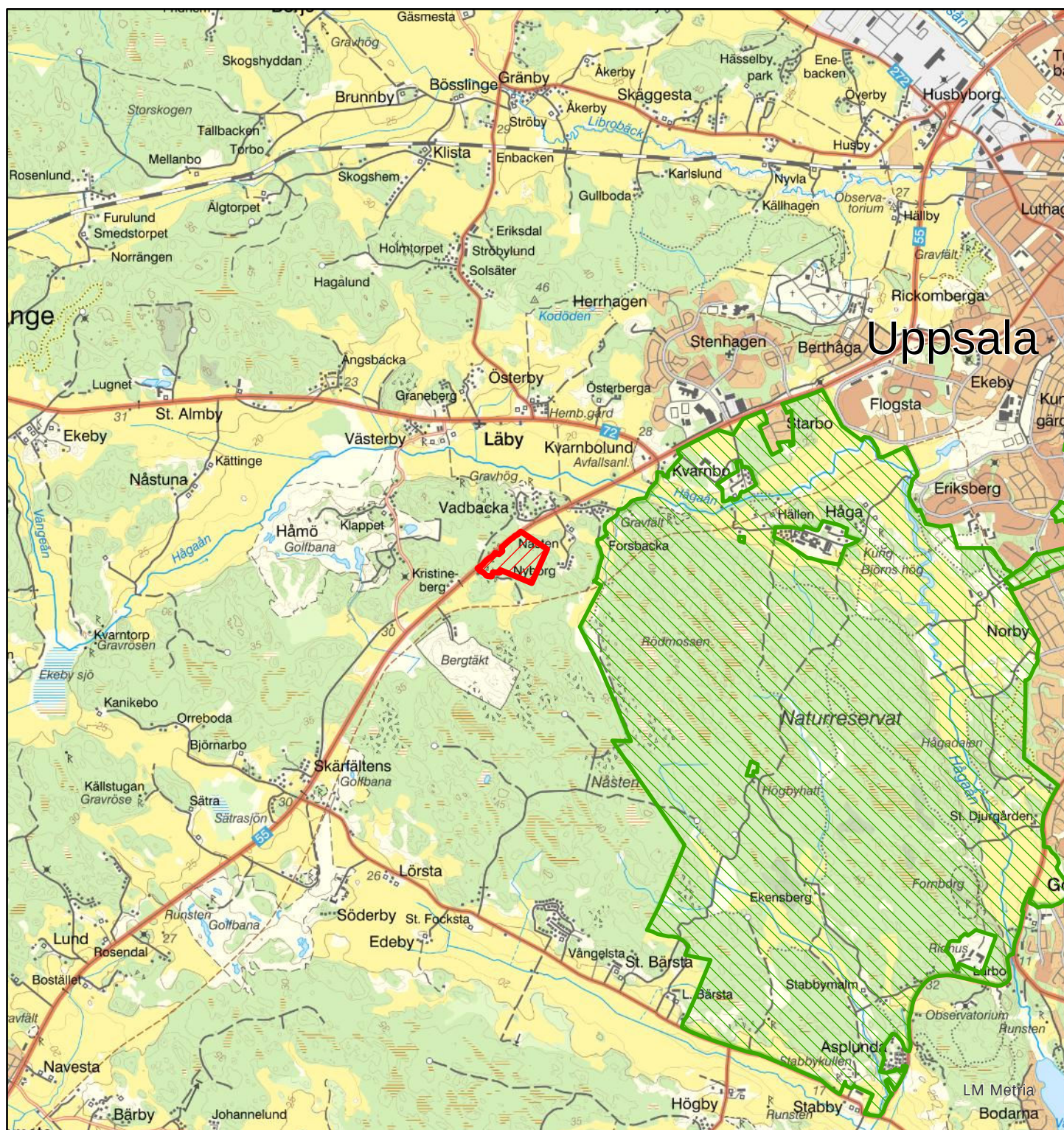
Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala läns
beslut 2022-10-11,
dnr 511-7129-2020.

Naturreseptat Nyborg
Uppsala kommun.

Bilaga 3. Översiktskarta.
Tillhör Länsstyrelsen Uppsala läns
beslut 2022-10-11,
dnr 511-7129-2020.
Naturreservatet Nyborg
Uppsala kommun.

© Lantmäteriet/Länsstyrelsen.

0 0,5 1 1,5 2 2,5 km

Skala 1:50 000

 Naturreservatet Nyborg

 Övriga naturreservat

Skötselplan för naturreservatet

Nyborg

Uppsala kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Uppgifter om naturreservatet	4
Beskrivning av naturreservatet	4
Historisk och nuvarande markanvändning	5
Åtgärdsprogram för hotade arter	7
Områdets bevarandevärden	8
Biologiska värden	8
Kulturhistoriska värden	11
Värden för friluftslivet	11
Prioriterade bevarandevärden	11
KÄLLFÖRTECKNING	12
PLANDEL	14
Övergripande skötsel	14
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder	14
Skötselområde A: Kalkgranskog – 11,9 ha	14
Skötselområde B: Block- och asprik kalkgranskog – 2,0 ha	16
Skötselområde C: Likåldrig tallplantering – 1,1 ha	18
Byggnader	19
Anordningar för friluftslivet	19
Upplysningar	21
Ledningar	21
Upplag m.m.	21
Stängsel och staket	21
Rensning av diken	21
Jakt	21
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	22
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	22
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	23
BILAGOR	23

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer.

Områdets kalkbarrskog och blockiga, asprika granskog med dess ekosystem och biologiska mångfald, särskilt den kalkgynnade svampfloran, ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av tätortsnära områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter. Skogsmarken utvecklas genom återinfört bete kompletterat med punktinsatser som fläckvis markstörning, för att bevara kalk- och störningsgynnade arter. Vid uteblivet bete kan skogen lämnas för fri utveckling. Områden med tallplanteringar ges en mer varierad struktur genom naturvårdsinriktade utglesningar, luckhuggningar eller röjningar och tillåts att utvecklas mot barrblandskog. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

BESKRIVNINGSDDEL

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Nyborg
NVR-id	2054122
Kommun	Uppsala
Socken	Läby
Lägesbeskrivning	Nyborg ligger 1 km sydväst om Uppsala och strax väster om Nåsten
Naturgeografisk region	24 Svealands sprickdalslandskap
Huvudsaklig objektkategori	Sö, Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Berörda fastigheter	Läby-Österby 19:1>2
Servitut m.m.	Vattentäkt/vattenledning (0380-2009/69.1), ledningsrätter (03-81:546.1, 03-87:119.1)
Ägarkategori(er)	Enskild
Förvaltare	Länsstyrelsen Uppsala län
Areal	Totalareal: 15,0 hektar, varav 14,9 hektar produktiv skog

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet ligger 1 kilometer sydväst om Uppsala stad och strax väster om det kommunala naturreservatet Hågadalen-Nåsten. Området består av en svagt sluttande kalkbarrskog på till största del kalkhaltig, sandig moränmark med delvis blockrika partier och rörligt markvatten. Skogen är näringsrik med en medelhög bonitet och hyser mycket höga naturvärden genom en riklig förekomst av flertalet ovanliga och hotade marksvampar (mykorrhizasvampar), särskilt sett till områdets ringa storlek. Hit hör bland annat violgubbe, barrviolspindling, grangråticka, storfjällig musseron, lilafotad fingersvamp, fläckfingersvamp, koppartaggsvamp och bombmurkla. Därtill finns även fynd av ullticka och granticka som indikerar en kontinuitet av död granved. Arter knutna till gammal asp och död lövved såsom koralltaggsvamp, lundbläcksvamp, kandelabersvamp och stor aspticka får också utrymme i skogen.

Skogen domineras av gran men har bitvis värdefulla inslag av asp, och där berget går i dagen också av tall. Enstaka ädellövträd som lind, alm och ek påträffas utspridda över området. Två sumppartier finns i området med framförallt klibbal och björk. Även ett fuktstråk med blåsstarr, diverse ormbunkar och lågörter löper genom området. Ett bestånd i västra kanten utgörs av tallar som planterades på 1980-talet. Ställvis är reservatsområdet påtagligt flackt med sparsam förekomst av död ved, och då främst av klenare dimensioner. En beteshistorik är sannolik. Områdets norra sida består av en sluttning som gränsar ut mot det omgivande jordbrukslandskapet. Den

östra områdeshalvan har mindre partier av hållmarkstyp med bland annat lingonris och fönsterlav. Det sydvästra hörnet består av blockig kalkgranskog med ett betydande inslag av asp och en del större block. Fältskiktet är generellt av frisk blåbärstyp med hus-, vägg- och kransmossa, vispstarr och i vissa partier även blåsippa. Ett bestånd av orkidén knärot ryms här också. Sedan ärendet om reservatsbildning påbörjades har en del av skogen angripits av granbarkborre.

Området nås bäst med cykel eller till fots. Ett flertal mindre stigar genomkorsar skogen och knyter ihop den med den grusade gång- och cykelvägen på den gamla banvallen öster om reservatet. Denna grusväg övergår till Fjärilsstigen i det kommunala naturreservatet Hågadalen-Nåsten intill och leder därefter hela vägen in till centrala Uppsala. Med bil nås området från Enköpingsvägen (väg 55). Det finns i nuläget ingen anvisad bilparkering förutom en parkeringsficka på Enköpingsvägens östra sida. Trafikverket planerar att bygga om väg 55 de kommande åren.

Historisk och nuvarande markanvändning

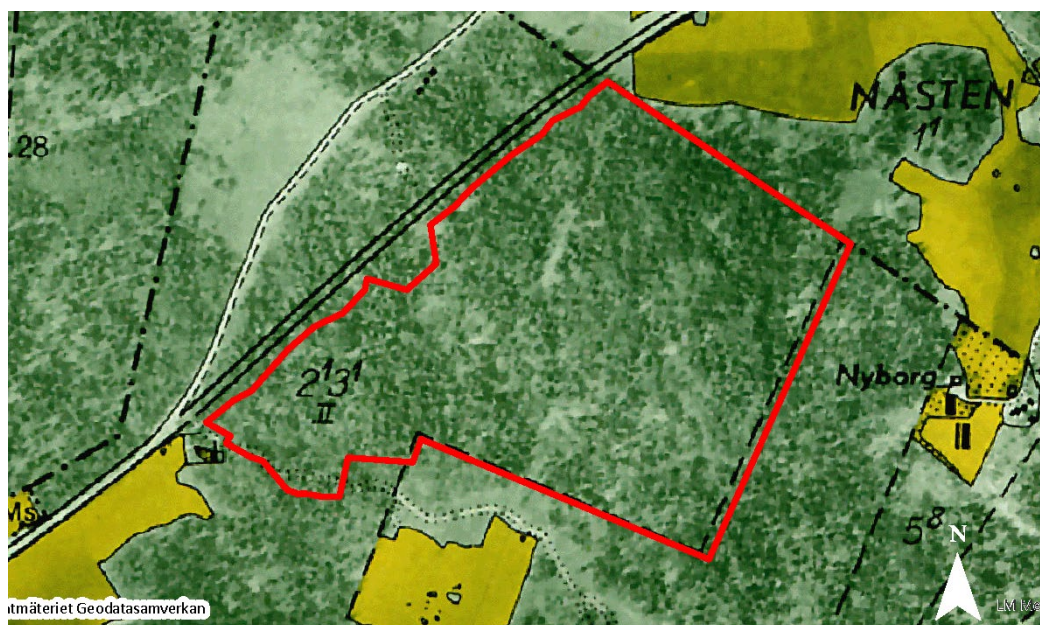
Området har sannolikt varit beskogat sedan lång tid tillbaka vilket också styrks av det historiska kartmaterialet. Häradskartan från 1859-1863 och den ekonomiska kartan från 1953 visar att området under lång tid bestått av barrskog.

Figur 1. Häradskartan från 1859-1863 med reservatsgränsen i rött.

Troligen var omgivande landskap vid tiden för Häradskartan till stor del präglat av dåtidens markanvändning med bondeskogar och traditionella fodermarker. Som så mycket annan skogsmark på den tiden nyttjades sannolikt Nyborgskogen för plockhuggning och som utmark för betesdjuren. Den nuvarande fastighetsgränsen längs reservatets nordöstsida syns redan på Häradskartan och idag finns rester från en stengärdesgård strax utanför gränsen. Möjligen har den förr i tiden använts för att

hålla betesdjuren borta från inägor norr om skogen. Artfynden från skogen, framförallt kalkmarksvamparna, är sådana som trivs i ett relativt tunt moss- och ristäckle vilket även det talar för att skogen har en viss beteshistorik. Här och var står krokiga enar ("enskelett") och gamla granar med utspärrade och lågt sittande, tjocka grenar vilka brukar förekomma i föredetta skogsbeten. Sådana rester av den historiska markanvändningen, tillsammans med de arter som den gamla bondeskogen upprätthöll, kan ses som ett levande arv från förr.

Figur 2. Reservatsgränsen inlagd på ekonomiska kartan, cirka 1953.

På 1950-talet tycks skogen ha varit luckigare än idag och möjligen kan det fortfarande då ha betats. Någon gång mellan 1950-1960 sprängdes berget för att göra plats för väg 55 (strax utanför reservatsgränsen). Nyborgskogen tappade då en del av sin kontakt med skogsområdet i väst.

Figur 3. Området som det såg ut på 1970-talet. En avverkad yta syns vid kanten, intill väg 55. Vägen anlades någon gång på 50-talet.

På 1970-talet avverkades en yta på cirka 1 hektar i områdets västra del för att användas som deponi för schaktmassor. På 1980-talet lades deponin ner och planterades då med tall. Med stor sannolikhet var detta område dock tidigare grandominerat i likhet med övriga bestånd. Möjligen kan inslaget av tall ha varit något högre än i den övriga skogen.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer. Om länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av åtgärdsprogram inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras under förutsättning att de inte bryter mot naturreservatets syfte och föreskrifter.

Reservatet hyser tre arter som omfattas av åtgärdsprogram:

- Åtgärdsprogram för bombmurkla *Sarcosoma globosum*,
- Åtgärdsprogram för violgubbe *Gomphus clavata*.
- Åtgärdsprogram för rödlistade fjälltaggsvampar, där bland annat koppartaggsvamp *Hydnellum lundellii* (tidigare *Sarcodon lundellii*) ingår.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.

Hitintills är 30 rödlistade arter och ytterligare cirka 10 signalarter (arter som indikerar miljöer med höga naturvärden) påträffade inom området. Bland dessa förekommer 6 av länets särskilt utpekade ansvarsarter och i området finns även ansvarsnaturtyperna kalkbarrskog och asprik skog. Svampfloran är väldokumenterad men moss- och lavfloran samt insektsfaunan är sämre undersökta. Värt att notera är att landets sydligaste fynd av aspsplintbock har gjorts endast cirka 400 meter söder om reservatet.

Naturresevatets biologiska naturvärden är nästan uteslutande knutna till den äldre kalkbarrskogen med dess värdefulla svampflora. Under årens lopp har här ett nätverk av sällsynta marksvampar fått tid att byggas upp. Dessa kalkgynnade svampar lever i symbios med trädens rötter (mykorrhiza) som de utbyter näring och vatten med i ett komplicerat och underjordiskt nätverk. Marksvamparna är därför beroende av en kontinuerlig tillgång av levande barrträd för sin fortlevnad.

Många av mykorrhizasvamparna har anpassats till skogar i sena successionsstadier med förhöjd halt av baskatjoner i jordmånen. De hittas därför nästan enbart i äldre, ofta näringsrika kalkbarrskogar med långvarig trädkontinuitet. Bland dessa arter finns i reservatet flera spindlingar såsom granrotpindling, barrviolspindling och persiljespindling men även andra sällsynta marksvampar som grangräticka, violgubbe och svartfjällig musseron samt färggranna taggsvampar som orange taggsvamp, gul taggsvamp, koppartaggsvamp och den kummindoftande arten dofttaggsvamp. Bland korallfingersvamparna växer i reservatet ett antal naturvårdsintressanta arter varav druvfingersvamp, fläckfingersvamp och den mycket sällsynta och i Sverige starkt hotade arten lilafotad fingersvamp kan nämnas. De allra flesta av ovan nämnda svampar är knutna till frisk- eller fuktig granskog men några är istället beroende av tall, såsom lakritsmusseron vilken gärna trivs i lite luckigare bestånd.

Flera av svamparna behöver ytor med blottad mineraljord för att kunna sprida sig och har i äldre tider gynnats av betesdjur som trampat upp fläckar av jordblottor bland mosstäcket. Djuren höll även nere grässvål, skapade luckor och ökade variationen i skogens struktur mer allmänt vilket gav förutsättningar för att många olika arter kunde trivas i samma område. Även vissa kärlväxter, t.ex. orkidén knärot som växer i reservatet, gynnas av ett visst mått av markstörning.

En exklusiv art i reservatet är bombmurkla vars udda fruktkroppar kan ses sticka upp ur mosstäcket tidigt på våren. Bombmurkla är en av endast fem fridlysta svampar i

Sverige och växer på granbarrsförna, gärna intill stigar. Arten har en något outredd ekologi men bildar troligen mykorrhiza med gran eller lever svagt parasiterande på rötter. Den trivs gärna på kalkpåverkad och väl-dränerad jordmån med rörligt markvatten.

Utöver marksvamparna knutna till gran finns i skogen ett antal arter knutna till gammal asp och död eller döende ved, gärna grov sådan. I kalkbarrskogar finns ofta en lägre andel död ved än i naturskogar som ett resultat av att de tidigare ofta städades för att underlätta skogsbetet. Många äldre aspar finns dock i blockrik terräng som förr i tiden fredades från de betande djuren och en viss kontinuitet av äldre träd och lågor förekommer ändå. På asplågor i Nyborg växer koralltaggsvamp och lundbläcksvamp. På stående gamla aspar syns stor aspticka medan bland annat granticka och ullticka är arter som är knutna till gran.

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Idag omfattar detta begrepp juridiskt skyddade arter, typiska arter, rödlistade arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter. Se teckenförklaring under tabellen.

Fåglar

<i>Turdus viscivorus</i>	dubbeltrast	§ F
<i>Lophophanes cristatus</i>	tofsmes	§
<i>Dendrocopus major</i>	större hackspett	§

Svampar

<i>Artomyces pyxidatus</i>	kandelabersvamp	NT	
<i>Boletopsis leucomelaena</i>	grangråticka	VU	
<i>Clavariadelphus truncatus</i>	flattoppad klubbsvamp	NT	
<i>Coprinopsis insignis</i>	lundbläcksvamp	NT	
<i>Cordyceps ophioglossoides</i>	smal svampklubba		s
<i>Cortinarius fraudulosus</i>	granrotpindling	VU	
<i>Cortinarius hircynicus</i>	barrviolspindling	NT	
<i>Cortinarius sulfurinus</i>	persiljespindling	NT	
<i>Fuscoporia viticola</i>	vedticka		s
<i>Gastrum quadrifidum</i>	fyrflikig jordstjärna	NT	
<i>Gomphus clavatus</i>	violgubbe	VU	P C
<i>Hericium coralloides</i>	koralltaggsvamp	NT	
<i>Hydnellum aurantiacum</i>	orange taggsvamp	NT	
<i>Hydnellum concrescens</i>	zontaggsvamp		s
<i>Hydnellum geogenium</i>	gul taggsvamp	NT	

<i>Hydnellum lundellii</i>	koppartaggsvamp	VU		P	C
<i>Hydnellum peckii</i>	skarp dropptaggsvamp		s		
<i>Hydnellum suaveolens</i>	dofttaggsvamp	NT			
<i>Hygrophorus discoideus</i>	diskvaxskivling		s		
<i>Lactarius scrobiculatus</i>	svavelrisk		s		
<i>Lactarius volemus</i>	mandelrisk		s		
<i>Lentaria byssiseda</i>	spinnfingersvamp	NT			
<i>Neolecta vitellina</i>	gullmurkling	NT			
<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	ullticka	NT			
<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka		s		
<i>Porodaedalea chrysoloma</i>	granticka	NT			
<i>Ramaria botrytis</i>	druvfingersvamp	NT			C
<i>Ramaria fennica</i>	lilafotad fingersvamp	EN			C
<i>Ramaria lutea</i>	såpfingersvamp	NT			
<i>Ramaria pallida</i>	blek fingersvamp	NT			
<i>Ramaria sanguinea</i>	fläckfingersvamp	VU			C
<i>Ramaria testaceoflava</i>	gultoppig fingersvamp	NT			
<i>Rhizocybe vermicularis</i>	stor vårtrattskeivling	NT			
<i>Sarcosoma globosum</i>	bombmurkla	VU	§	P	C
<i>Tricholoma apium</i>	lakritsmusseron	VU			
<i>Tricholoma atrosquamosum</i>	svartfjällig musseron	VU			
<i>Tricholoma fucatum</i>	rökmusseron		s		

Lavar

<i>Leptogium saturninum</i>	skinnlav		s		
-----------------------------	----------	--	---	--	--

Kärlväxter

<i>Goodyera repens</i>	knärot	VU	§		
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa		§		
<i>Primula veris</i>	gullviva		§		
<i>Ulmus glabra</i>	skogsalm	CR			

Teckenförklaring:

s	=	Signalart enligt Skogsstyrelsen (2019)
§	=	Arten är fridlyst i Uppsala län
F	=	Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
P	=	Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
C	=	Ansvarsart för Uppsala län

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2020):

CR	=	Critically endangered	Akut hotad
EN	=	Endangered	Starkt hotad
VU	=	Vulnerable	Sårbar

NT = Near threatened Nära hotad
DD = Data deficient Kunskapsbrist

Geovetenskapliga värden

Inom Nyborg förekommer enligt SGU:s bergartskarta gnejsiga bergarter vilka varierar från tonalit till granodiorit. Den dominerande jordarten är sandig morän. Sådana kalkrika moränavlagringar är värdefulla för den biologiska mångfalden eftersom de ger de speciella markkemiska förutsättningar som områdets särpräglade kalksvampflora trivs i. Moränen är även blockrik och särskilt i det sydvästra hörnet förekommer större block. Blocken skapar variation i terrängen med omväxlande skuggiga och mer ljusa partier där flera olika arter trivs. På ett par ställen tränger urberget upp till ytan och bildar torrare hållmarkspartier. Denna geologiska variation ger ett bredare spann av miljöer vilket inverkar positivt på skogens flora och fauna.

Kulturhistoriska värden

Det finns inga registrerade fornlämningar i reservatet. Däremot finns ett biologiskt kulturarv genom att det historiska brukandet av marken har bidragit till många av de värdefulla artförekomster som finns i naturreservatet idag. Bland annat finns det spår efter tidigare skogsbete som skapat möjligheter för reservatets rika svampflora att trivas. Denna funga kan i sig delvis ses som ett levande arv från förr.

Värden för friluftslivet

Förutom naturvärdena har reservatet även värden för friluftslivet, främst i form av strövområde. Det har en god förbindelse till både naturreservatet Hågadalen-Nåsten och Uppsala stad via den gång- och cykelstig som löper på den gamla banvallen ändå in till Uppsala centrum. Området är strövvänligt och relativt lättillgängligt med ett flertal olika mindre stigar som genomkorsar skogen.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp: kalkbarrskog, blockig, asprik granskog

Strukturer: gamla granar, gamla aspar, grova träd, olikåldrighet, död ved, block, fläckar av blottad mineraljord, betad skog

Växt-, svamp- och djursamhällen: mykorrhizasvampar, vedsvampar

Arter:

<i>Cortinarius harcynicus</i>	barrviolspindling
<i>Gomphus clavatus</i>	violgubbe

<i>Goodyera repens</i>	knärot
<i>Hericium coralloides</i>	koralltaggsvamp
<i>Hydnellum lundellii</i>	koppartaggsvamp
<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka
<i>Ramaria botrytis</i>	druvfingersvamp
<i>Ramaria fennica</i>	lilafotad fingersvamp
<i>Ramaria sanguinea</i>	fläckfingersvamp
<i>Sarcosoma globosum</i>	bombmurkla
<i>Tricholoma atosquamosum</i>	svartfjällig musseron

Friluftsliv: naturupplevelse, strövtåg, bär- och svampplockning

Geologiska värden: kalkrik mark, rörligt markvatten

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- ArtDatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Aronsson, G. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av violgubbe (*Gomphus clavatus*). Naturvårdsverket. Rapport 5600.
- Eriksson, P. 2013: Åtgärdsprogram för skalbaggar på gammal asp 2013–2017. Naturvårdsverket. Rapport 6575.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 2015: Ansvarsarter och naturtyper i Uppsala län. Länsstyrelsens meddelandeserie 2015:03. Naturmiljöenheten.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 2017. Kalkbarrskogar i Uppsala län – 13 års erfarenheter. Länsstyrelsens meddelandeserie 2017:20. Enheten för vilt och hotade arter.
- Länsstyrelsen i Uppsala län och Skogsstyrelsen, 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
- Naturvårdsverket. 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Rapport 6379.
- Nitare, J. (red.) 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Nitare, J. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar (*Sarcodon*). Naturvårdsverket. Rapport 5609.
- Nitare, J. 2010. Åtgärdsprogram för bombmurkla 2010–2014 (*Sarcosoma globosum*). Naturvårdsverket. Rapport 6333.
- Nitare, J. 2009. Åtgärdsprogram för kalktallskogar 2009–2013. Naturvårdsverket. Rapport 5967.
- Riksantikvarieämbetet. 2013. Biologiskt kulturarv: Bondskog - husbehovsbruk skapade varierade skogar. Vårda väl.
- Riksantikvarieämbetet. 2016. Biologiskt kulturarv: Träd och buskar - månghundraåriga historieberättare. Vårda väl.

Opublicerade skrifter

Länsstyrelsen i Uppsala län. 2014. Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

Skogsstyrelsen Mälardalen. Nyckelbiotopsinventering.

Digitala källor

ArtDatabanken, Artfakta. <https://artfakta.se/artbestamning>

ArtDatabanken, Fyndkartor. <https://fyndkartor.artfakta.se/>

Riksantikvarieämbetet. Fornlämningsregister, <https://www.raa.se/hitta-information/fornsok>

Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, <https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/skogens-parlor/>

Kartmaterial

Lantmäteriets digitala häradsekonomiska karta. Uppsala J112-84-7, Kartlagd 1859-1863.

Lantmäteriets digitala ekonomiska karta. Läby J133-11h7j54, Kartlagd 1951-1954.

SGU, digitala jordarts- och berggrundskartor.

PLANDEL

Övergripande skötsel

Skogen hävdas genom måttligt bete, om praktiskt genomförbart. Om bete uteblir lämnas skogen istället huvudsakligen för fri utveckling. Som komplement kan punktinsatser som fläckvis markstörning vidtas för att främja svampfloran.

Skogsbrukspåverkade delar ska främst agera som skyddszoner för intilliggande skogsbestånd. Varsamma insatser för att öka variationen i ålder och struktur kan vidtas för att skynda på eller bereda utrymme för att ytorna utvecklar egna naturvärden på längre sikt.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet har delats upp i tre skötselområden. För avgränsning av områdena A-C, se skötselområdeskarta, bilaga 4.1. Mindre delar av skötselområdena kan avvika väsentligt från skötselområdet i stort.

Under bevarandemål anges en målareal för olika naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv, med EU:s fyrsiffriga kod för naturtypen inom parentes.

Skötselområde A: Kalkgranskog – 11,9 ha

Beskrivning: Området utgörs av en cirka hundraårig luckig, kalkgranskog av frisk blåbärstyp med lågörtinslag. Gran dominerar men asp är ett värdefullt inslag. Enstaka luckor upptas helt av aspkloner. Även ett par hållar med lingonris, fönsterlav och äldre tall förekommer. Terrängen är i vissa delar ganska plan men på andra håll betydligt mer varierande med sluttningar, fuktdrag och blockrika partier. Beståndet är olikåldrigt och skiktat. Inga rester från gamla gärdesgårdar finns men här och var förekommer spärrgreniga granar och enskott som indikerar att området tidigare betats. Död ved förekommer men relativt sparsamt. I fältskiktet syns främst blåbärsris och lågörter som vispstarr och smultron, i vissa partier även blåsippa. Vid fuktdraget blir örtinslaget mer påtagligt med bland annat blåstarr, majbräken, ormbär, vitsippa, skogsviol och gökärt. I ett litet sumpparti med björk syns spärrvitmossa men annars utgörs mosstäcket huvudsakligen av husmossa, väggmossa och kransmossa.

Området har en påtagligt rik marksvampflora med bland annat bombmurkla, violgubbe, barrviolspindling, svartfjällig musseron, persiljespindling och grangråticka samt åtskilliga korallfingersvampar, däribland fläckfingersvamp och den sällsynta lilafotade fingersvampen. Utöver marksvamparna trivs här även arter som ullticka och knärot samt mer aspberoende arter som stor aspticka, kandelabersvamp och koralltaggsvamp.

Under tiden som arbetet med reservatsbildningen pågått har angrepp av granbarkborre spridit sig genom delar av området. Precis utanför reservatsgränsen i nordost finns ett nyligen slutavverkat område där placering av eventuellt fångstvirke för granbarkborre kan lämpa sig.

Figur 4. Cirka 100-åriga granar.

Bevarandemål: Arealen näringsrik granskog (9050) ska vara 11,5 ha och taiga (9010) ca 0,3 ha. Området består av en flerskiktad, olikåldrig och måttligt betad kalkbarrskog med aspinslag. Strukturen är varierande tät och luckigt. Vissa ytor, t.ex. blockrika partier, bildar naturliga betesrefugier. Moss- och risskiktet är relativt tunt men ställvis

ymnigt. Fläckar av blottad mineraljord ska kontinuerligt finnas i området. På hållarna är skogen senvuxen och solbelyst. Skogen ska i synnerhet utgöra en fristad för kalksvampsfloran men ska även erbjuda livsmiljöer för arter knutna till asp och hysa en viss kontinuitet av död ved. Andelen död ved kan dock hållas måttlig och bör inte inverka negativt på marksvampfloran eller försvåra betet. Om bete inte är praktiskt genomförbart kan andelen död ved vara högre.

Skötselåtgärder: Löpande:

Bete. Områdets naturvärden skulle gynnas av ett extensivt bete. Död ved kan vara ett värdefullt tillskott men kan flyttas på om det försvårar betet eller riskerar andra värden. Kronan på fallna träd kan även kapas om det underlättar framkomligheten.

Markstörning. Som komplement till bete kan fläckvis bränning eller mekanisk borttagning av mosstäcket vidtas för att skapa partier av blottad mineraljord. Detta gäller särskilt om betet uteblir.

Alternativ skötsel: Om bete helt uteblir lämnas området istället för fri utveckling.

Vid behov:

Granbarkborre: Bekämpning av angrepp av granbarkborre med lämpliga metoder.

Skötselområde B: Block- och asprik kalkgranskog – 2,0 ha

Beskrivning: Området består i grunden av en sluttande blåbärsgranskog med ett betydande inslag av asp. Området är i de delar som ligger närmast de intilliggande husen nyligen påverkad av skogsbruksåtgärder, där asparna dock har sparats. Terrängen är påtagligt blockig och skogen liknar de mer block- och asprika partierna i skötselområde A. Från den mindre vägen i sydväst går en gammal och numera delvis igenväxt körstig som idag tjänar som vandringsstig. Fält- och markskiktet utgörs av blåbärsris och husmossa med inslag av blåsippa.

I området har fynd av bl.a. violgubbe, koppartaggsvamp, orange taggsvamp och stor vårtrattskeppling gjorts. På träden syns granticka och stor aspticka. Även lundbläcksvamp har hittats.

Under tiden som arbetet med reservatsbildningen pågått har angrepp av granbarkborre spridit sig genom delar av området.

Figur 5. Blockrik granskog. I bakgrunden syns en delvis avverkad yta.

Bevarandemål: Arealen näringsrik granskog (9050) ska vara 1,9 ha. Området består av en asprik kalkbarrskog med variation i både ålder och struktur. I synnerhet ska skogen kunna erbjuda goda livsmiljöer för kalkmarksvampar och arter knutna till asp. Om bete inte är praktiskt genomförbart kan andelen död ved vara högre.

Skötselåtgärder: Löpande:

- *Bete.* Skogsbete önskvärt. Bete skulle även hjälpa till att hålla nere grässvålen på de ytor som påverkats av skogsbruksåtgärder under tiden som successionen startar om.
- *Markstörning.* Som komplement till bete kan fläckvis bränning eller mekanisk borttagning av mosstäcket vidtas för att skapa partier av blottad mineraljord. Detta gäller särskilt om betet uteblir.

Alternativ skötsel: Om bete helt uteblir lämnas området istället för fri utveckling.

Vid behov:

- *Granbarkborre*: Bekämpning av angrepp av granbarkborre med lämpliga metoder.

Skötselområde C: Likåldrig tallplantering – 1,1 ha

Beskrivning: Området utgörs av en 50-årig tallplantering med likåldriga träd och låga naturvärden. Områdets funktion är huvudsakligen att utgöra skyddszon för intilliggande skötselområden. Tallarna står med cirka 1,5 till 3 m avstånd till varandra och en viss självgallring pågår. Naturligt föryngrad gran har börjat ta sig upp mellan tallarna och ger beståndet en tvåskiktad prägel. Ett fåtal viltbetade aspplantor förekommer. I kanterna står björkar som ramar in ytan. Området är relativt ljust och i fältskiktet växer smultron, enstaka blåsippor och vispstarr men även ärenpris, gullris och ett par gullvivor. Marken är gräsbevuxen och mossorna utgörs främst av gräshaksmossa och kransmossa. I en lucka växer getapel. Innan området avverkades och planterades med tall liknade det sannolikt den övriga kalkbarrskogen. Möjligen kan det ha haft en något större andel tall jämfört med den övriga skogen.

Trafikverket planerar att anlägga en faunabro strax utanför reservatsgränsen.

Figur 6. Likåldrigt tallbestånd med granunderväxt.

Bevarandemål: Inom överskådlig framtid ska skogen bestå av en barrblandskog. Andelen äldre gran ökar successivt med tiden. Åtgärder för att

skynda på en ökad variation i ålder och struktur är önskvärda men får inte riskera att öppna beståndet för mycket så att områdets funktion som skuggande barriär riskeras. Andelen död ved kan hållas måttlig och med fördel kan fällda tallar flyttas till hållmarkspartierna i skötselområde A. Skogen övergår på mycket lång sikt till en fullskiktad, olikåldrig och grandominerad kalkbarrskog med både tall- och aspinslag med fynd av kalkmarksvampar.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- *Utglesning/röjning*. Området kan glesas ut något. Åtgärder bör inriktas på att gynna gran och förekomster av asp.
- *Luckhuggning*. För att skapa variation kan försiktig luckhuggning vara lämpligt.

Vid behov:

- *Utglesning/röjning*. Om området på sikt skulle bli alltför tätt och mörkt kan det ytterligare glesas ut något genom lämplig metod.
- *Kapning av asp för aspföryngring*. Om lämpligt kan eventuellt kapning av enstaka asp i angränsande skötselområden vidtas i syfte att sprida asp in i det aktuella skötselområdet. Hänsyn till övriga bevarandevärden ska tas.

Löpande

- *Bete*. Om möjligt kan området på sikt betas tillsammans med övriga skötselområden. Om lämpligt kan ett tillfälligt betesstängsel användas längs gränsen intill den planerade faunabron.

Byggnader

Beskrivning: Inga byggnader finns i reservatsområdet.

Anordningar för friluftslivet

Se bilaga 4.1 för friluftsanordningarnas/-anläggningarnas läge.

Beskrivning: Inga anordningar och anläggningar finns ännu för friluftslivet.

Parkering kan i nuläget göras längs en parkeringsficka på den södra/östra vägsidan av väg 55. Här finns en passage i viltstängslet för gående. Parkering kan även göras längs sidan av den samfärdiga vägen som löper längs reservatets södra långsida. Den lämpligaste befintliga busshållplatsen är *Nåsten (Uppsala)* längs linje 804. Trafikverket arbetar i nuläget och en tid framöver för att bygga om

delar av väg 55 till mötesfri väg. I samband med detta kan parkerings- och busshållplatser komma att förändras. Möjlighet till att iordninggöra en parkeringsficka längs den samfällda vägen strax utanför reservatets södra gräns (se bilaga 4.1) bör utredas.

Trafikverket planerar att anlägga en gång- och cykelväg längs väg 55 och det är möjligt att reservatet framöver skulle kunna nås via den. En stigslinga skulle kunna markeras ut som leder besökare in i reservatet norrifrån (se förslag i bilaga 4.1).

I nuläget går det att nå området via den grusade gång- och cykelvägen som löper på den gamla banvallen sydost om reservatet (se bilaga 4.1). Härifrån går det att vandra cirka 230 m längs någon av de omarkerade skogsstigarna in i reservatet. Möjlighet att markera en stigslinga från banvallen till reservatet bör utredas. En sådan markerad stig från banvallen skulle kunna utgöra en huvudsaklig entré in i reservatet samt tydligare knyta ihop området med Fjärilsstigen, Nåstenskogen och i sin förlängning även Uppsala stad. Eventuellt skulle det vid banvallen även passa att placera ut cykelställ och en informationsskylt. För dessa åtgärder behöver tillstånd från berörda markägare inhämtas.

Bevarandemål: Lättillgänglig information om naturreservatet finns i området och denna bidrar till att förhöja upplevelsen av besöket. Reservatet stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv. Områdets stigar och spänger är i gott skick, välmarkerade och underlättar för besökare att uppleva området. Rastbord, bänkar eller stockar är välhållna. Reservatets gräns är tydligt markerad enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Anordna en markerad stigslinga inne i reservatet. Stigens sträckning placeras med fördel en bit bort från väg 55 för att freda besökare från buller från vägen. Föreslagen sträckning är markerad på karta, bilaga 4.1.
- Utred möjlighet att markera ut en stig som löper in i reservatet från gång- och cykelvägen (banvallen) i sydost. Stigen skulle behöva löpa cirka 230 meter genom angränsande fastigheter och tillstånd från berörda markägare skulle behöva erhållas.
- Utred möjlighet iordningställa en parkeringsficka längs den samfällda vägen intill reservatet, se bilaga 4.1.
- Placera ut spänger om detta behövs vid de fuktigare partierna.

- Placera ut rastbord, bänkar eller stockar att sitta på. Dessa placeras med fördel en bit bort från väg 55. Föreslagen plats är markerad på karta, bilaga 4.1.
- Placera ut eldstad och vedförråd där så är lämpligt.
- Røj längs reservatsgränsen. Markera reservatets gräns med färg på träd samt med hörnstolpar.
- Sätt upp informationsskyltar vid lämpliga platser.
- Utred möjlighet att placera ut infoskylt och cykelställ vid banvallen utanför reservatet.

Löpande:

- Underhåll av stig och eventuella spänger.
- Underhåll av rastbord, eldstad, vedförråd och bänkar eller stockar.
- Røjning av reservatsgränsen. Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.
- Byt ut skyltar vid behov.

Upplysningar

Ledningar

Befintliga ledningar inom reservatet får underhållas.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i de skötselområden som ska betas. Stängslen ska förses med genomgångar där så behövs, t.ex. där stigar går genom betesområdet.

Rensning av diken

Rensning får ske av diken som omfattas av befintlig tillståndsgiven vattenverksamhet. Vid rensning eller underhåll av diken gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken. Underhåll av övriga diken inom reservatet kräver länsstyrelsens tillstånd.

Jakt

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Jaktorn och siktgator får ej uppföras. Uppsättning av saltstenar och utfodring av vilt är ej tillåtet.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

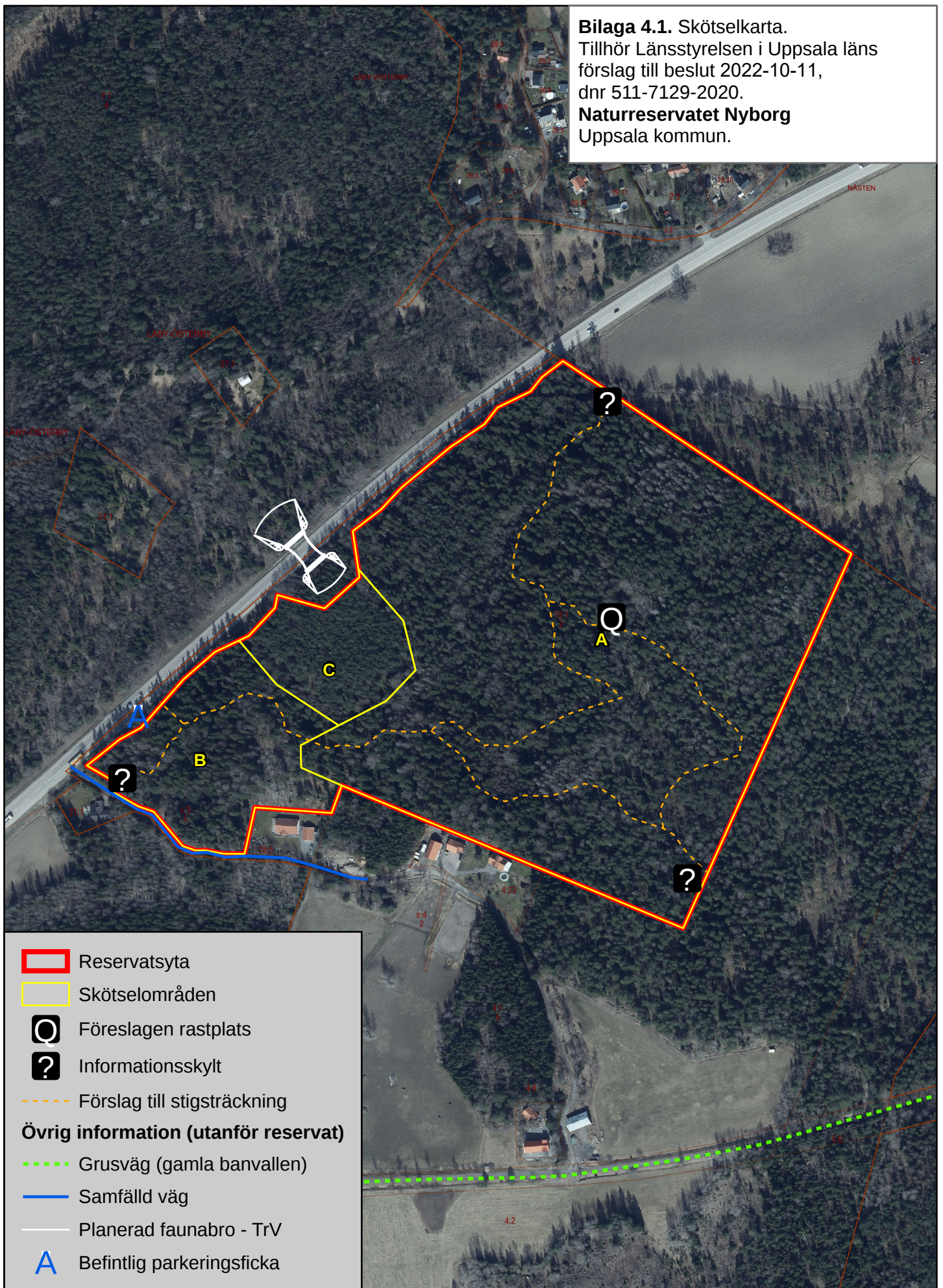
Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Nyborg som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av länsstyrelsen.

Skötselåtgärd	Prio	Kommentar	Skötselomr.	Finansiering
Införande av bete med tillhörande åtgärder	1	Om möjligt	A, B, C	Skötselanslag
Markstörning	2	Vid behov eller uteblivet bete	A, B	Skötselanslag
Utglesning	3		C	Skötselanslag
Luckhuggning	3		C	Skötselanslag
Kapning av enstaka aspräd	3	Om lämpligt. För spridning in i C men åtgärden görs i angränsande skötselområden. Avvägning mot övriga bevarandevärden ska göras.	C (A/B)	Skötselanslag
Bekämpning av granbarkborre	1		A, B	Skötselanslag
Sätta upp informationsskyltar	1	Ev. skylt vid banvallen.	Friluftsliv	Skötselanslag
Markera ut stigar och placera ut spänger	2		Friluftsliv	Skötselanslag
Utred möjlighet att markera stig från banvall	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Utred möjlighet att placera ut informationsskylt och cykelställ vid banvall	2		Friluftsliv	Skötselanslag
Utred parkeringsmöjligheterna	2		Friluftsliv	Skötselanslag
Placera ut rastbord, bänkar eller stockar att sitta på	3		Friluftsliv	Skötselanslag
Placera ut eldstad och vedförråd	3		Friluftsliv	Skötselanslag
Gränsmarkering	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll av gräns, informationsskyltar, stig och eventuella anordningar	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan	Alla	Skötselanslag

BILAGOR

4.1. Skötselkarta

Bilaga 4.1. Skötselkarta.
Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala läns
förslag till beslut 2022-10-11,
dnr 511-7129-2020.
Naturreservatet Nyborg
Uppsala kommun.

- Reservatsyta
- Skötselområden
- Q Föreslagen rastplats
- ? Informationsskylt
- Förslag till stigsträckning
- Övrig information (utanför reservat)**
- Grusväg (gamla banvallen)
- Samfärdig väg
- Planerad faunabro - TrV
- A Befintlig parkeringsficka

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos Regeringen. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Uppsala län, 751 86 Uppsala. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till [uppsala@lansstyrelsen.se](mailto: uppsala@lansstyrelsen.se).** Det ska du göra eftersom Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till Regeringen.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag beslutet senast tillkännagavs**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Regeringen som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Ditt överklagande ska innehålla

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-22 33 000. **Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.**